

Poselství Benedikta XVI. k postní době 2013

Vložil/a Václav Novák, 13. Únor 2013 - 9:25

- [Farní obvod](#)
- [Duchovní](#)

Víra v lásku vzbuzuje lásku

„My, kteří jsme uvěřili, poznali jsme lásku, jakou má Bůh k nám“. (1 Jan 4, 16)

Drazí bratři a sestry,
slavení postní doby v kontextu Roku víry nám nabízí vzácnou příležitost, abychom rozjímali o vztahu mezi vírou a láskou; o vztahu mezi vírou v Boha, v Boha Ježíše Krista, a láskou, která je plodem působení Ducha Svatého a vede nás po cestě oddanosti Bohu i druhým lidem.

1. Víra jako odpověď na Boží lásku

Už ve své první encyklice jsem předložil některé myšlenky týkající se toho, abychom zachytili těsné pouto mezi oběma teologálními ctnostmi – mezi vírou a láskou. Vycházel jsem ze zásadního tvrzení apoštola Jana: „My, kteří jsme uvěřili, poznali jsme lásku, jakou má Bůh k nám“ (1 Jan 4, 16), a připomněl jsem, že „na počátku křesťanského života není určité etické rozhodnutí nebo nějaká velká idea, nýbrž setkání s událostí, s osobou, která otevírá před životem nový obzor a dává mu rozhodující zaměření... Jelikož Bůh nás miloval jako první (srov. 1 Jan 4, 10), láska už není pouze ‚příkázáním‘, nýbrž odpovědí na dar lásky, s nímž nám Bůh vychází v ústřety (Deus caritas est, 1)“. Víra vytváří osobní souhlas – jenž zahrnuje všechny naše schopnosti – s nezaslouženým a „vášnivým“ zjevením lásky, které nám Bůh adresuje a které se plně ukazuje v Ježíši Kristu. Setkání s Bohem Láskou se dotýká nejen srdce, ale také rozumu: „Uznání živého Boha je cestou k lásce, ‚ano‘ naší vůle vůči jeho vůli sjednocuje intelekt, vůli i cit v úkonu lásky, který zahrnuje vše. Tento proces ale vždy zůstává na cestě, protože láska není nikdy ‚uzavřenou‘ a dokončenou záležitostí“ (tamtéž, 17). Z toho se vyvozuje pro všechny křesťany, a zvláště pro „vykonavatele milosrdné lásky“ (operatori della carità), potřeba víry a takového „setkání s Bohem a Kristem, které by v nich probouzelo lásku a otevíralo jejich duši druhému, takže láska k bližnímu pro ně už nebude příkázáním uloženým tak říkajíc zvenku, nýbrž důsledkem vyplývajícím z jejich víry, která se stává činnou v lásce“ (tamtéž, 31a). Křesťan je člověkem získaným Kristovou láskou, a proto veden touto láskou – „caritas Christi urget nos“ (2 Kor 5, 14) – se konkrétně a do hloubky otevírá lásce k bližnímu (srov. tamtéž, 33). Takovýto postoj se rodí především z vědomí, že jsme milováni, že je nám odpuštěno a že Pán nám dokonce slouží, když se sklání, aby umýval apoštolům nohy, a sám sebe dává na kříži, aby k Boží lásce připoutal celé lidstvo.

„Víra nám ukazuje Boha, jenž dal svého Syna za nás, a tak v nás probouzí vítěznou jistotu, že opravdu platí: Bůh je láska!... Víra, která si uvědomuje Boží lásku projevenou na kříži v Ježíšově probodnutém srdci, probouzí v příhodném čase lásku. Láska je světlem, v zásadě jediným světlem, které stále znovu prozařuje temný svět a dává nám odvahu žít a jednat“ (tamtéž, 39). To vše nám dává pochopit, že základním rozlišujícím postojem křesťanů je právě „láska, která stojí na víře a je vírou utvářena“ (tamtéž, 7).

2. Milosrdná láska (la carità) jako život z víry

Celý křesťanský život znamená odpovídat na Boží lásku. První odpovědí je právě víra jako přijímání neslýchané Boží iniciativy, která nás předchází a stimuluje, naplňované úžasem a vděčností. „Ano“ vyslovené vírou znamená začátek zářivé historie přátelství s Pánem, jež naplňuje celý náš život a dává mu plný smysl. Bůh se však neuspokojuje tím, že my přijímáme jeho lásku, dávanou zdarma. On se neomezuje jen na to, že nás miluje, ale chce nás k sobě připoutat a proměnit nás až tak hluboce, abychom mohli se svatým Pavlem říci: „Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus“ (srov. Gal 2, 20).

Když necháváme prostor Boží lásce, jsme podobní Bohu a máme sami účast na jeho lásce. Otevírat se jeho lásce znamená umožňovat mu, aby v nás žil a vedl nás k tomu, že budeme milovat s ním, v

něm a jako on. Jedině tehdy se naše víra skutečně stane vírou, „která se projevuje láskou“ (Gal 5, 6), a on v nás bude zůstávat (srov. 1 Jan 4, 12).

Víra znamená dojít k poznání pravdy a přijmout ji za svou (srov. 1 Tim 2, 4); láska znamená „žít“ podle pravdy (srov. Ef 4, 15). Vírou vstupujeme do přátelství s Pánem; láskou toto přátelství žijeme a rozvíjíme (srov. Jan 15, 14 násl.). Víra nám umožňuje přijmout přikázání Pána a Mistra; láska nám dává milost uvádět ho do praxe (srov. Jan 13, 13-17). Vírou se rodíme jako Boží děti (srov. Jan 1, 12 násl.); láska nám umožňuje konkrétně vytrvat v našem božském synovství a přinášet ovoce Ducha Svatého (srov. Gal 5, 22). Prostřednictvím víry poznáváme dary, které nám dobrý a velkorysý Bůh svěřuje; láska umožňuje, aby přinášely plody (srov. Mt 25, 14-30).

3. Nerozlučitelné propojení mezi vírou a láskou

Ve světle toho, co bylo řečeno, se jasně ukazuje, že víru a lásku nemůžeme nikdy od sebe oddělovat nebo je dokonce stavět do protikladu. Tyto dvě teologální ctnosti jsou niterně spojeny a je zavádějící vidět mezi nimi kontrast nebo nějakou „dialektiku“. Na jedné straně je vskutku omezující takový postoj, který klade tak silný důraz na prioritu a rozhodující místo víry, že konkrétní skutky lásky podceňuje nebo je téměř znevažuje a lásku omezuje na obecné humanitářství. Na druhé straně je však stejně omezující přehnaně zdůrazňovat převahu lásky a její činnost v domněnku, že skutky nahrazují víru. Pro zdravý duchovní život je třeba se varovat fideismu i moralistického aktivismu. Křesťanský život spočívá v tom, že neustále vystupujeme na horu setkání s Bohem, abychom potom zase sestoupili dolů, nesli si s sebou lásku a sílu, která z toho pramení, a pak s toutéž Boží láskou mohli sloužit svým bratřím a sestrám. V Písmu svatém vidíme, jak je horlivost apoštolů při hlásání evangelia, jež vzbuzuje víru, úzce spjata s láskyplným zápallem pro službu chudým (srov. Sk 6, 1-4). Kontemplace i činnost, které jsou určitým způsobem symbolizovány evangelními postavami sester Marie a Marty, musí v církvi koexistovat a navzájem se doplňovat (srov. Lk 10, 38-42). Priorita vždy přísluší vztahu s Bohem a pravé evangelní sdílení musí být zakořeněno ve víře (srov. Katecheze při generální audienci z 25. dubna 2012). Často se projevuje tendence omezovat termín „milosrdná láska“ (la carità) na solidaritu nebo pouhou humanitární pomoc. Je však důležité připomenout, že nejvyšším dílem lásky je právě evangelizace neboli „služba Slova“. Neexistuje žádná činnost prospěšnější bližnímu, tedy láskyplnější (caritatevole), než lámat chléb Božího slova, umožňovat bližnímu účast na radostné zvěsti evangelia a přivádět jej ke vztahu s Bohem. Evangelizace představuje nejvyšší a nejcelistvější povznesení lidské osoby. Jak píše Boží služebník Pavel VI. v encyklice

Populorum progressio, hlásání Krista je prvním a hlavním faktorem rozvoje (srov. č. 16). Prvotní pravda o Boží lásce k nám, která se žije a hlásá, otevírá náš život pro přijetí této lásky a umožňuje integrální rozvoj lidstva i každého člověka (srov. enc. Caritas in veritate, 8).

V podstatě všechno začíná Láskou a směřuje k Lásce. S bezplatnou Boží láskou jsme se seznámili prostřednictvím hlásání evangelia. Přijmeme-li ji s vírou, dostaneme se do prvního nezbytného kontaktu s božským, jež nám umožní „zamilovat se do Lásky“, abychom potom v této Lásce přebývali, rostli v ní a s radostí ji sdělovali druhým.

Pokud jde o vztah mezi vírou a skutky lásky, snad nejlépe jejich souvztažnost vyjadřují slova z Listu sv. Pavla Efezským: „Milostí jste tedy spaseni skrze víru. Není to vaší zásluhou, je to dar Boží! (Dostáváte ho) ne pro skutky, aby se nikdo nemohl chlubit. Jsme přece jeho dílo, stvoření v Kristu Ježíši k dobrým skutkům. Bůh je předem připravil, abychom je pak uskutečňovali ve svém životě“ (2, 8-10). Chápeme, že veškerá spásitelská iniciativa pochází od Boha, z jeho milosti a z jeho odpuštění, přijímaného ve víře. Tato iniciativa je však daleko od toho, aby omezovala naši svobodu a naši zodpovědnost, ale spíše ji činí autentickou a orientuje ji na skutky lásky. Ty nejsou plodem hlavně lidského úsilí, abychom se jimi chlubili, ale rodí se z téže víry a tryskají z milosti, kterou Bůh nabízí v hojnosti. Víra bez skutků je jako strom bez plodů; každá z obou ctností je implicitně obsažena i v druhé. Postní doba nás vyzývá právě k tomu, abychom s pomocí tradičních usměrnění pro křesťanský život posilovali svou víru pozornějším a delším nasloucháním Božímu slovu i účastí na svátostech a zároveň abychom rostli v lásce k Bohu i k bližnímu, a to prostřednictvím konkrétních instrukcí pro půst, pokání a almužnu.

4. Priorita víry a primát lásky

Jako každý Boží dar, i víra a láska znovu vedou k působení Ducha Svatého (srov. 1 Kor 13), toho Ducha, který v nás volá „Abba, Otče!“ (Gal 4, 6) a podněcuje nás k tomu, abychom vyslovili: „Ježíš je Pán“ (1 Kor 12, 3) a „Maranatha!“ (1 Kor 16, 22; Zj 22, 20).

Víra jako dar a odpověď nám dává poznat pravdu o Kristu coby vtělené a ukřižované lásce, naplno a dokonale směřující k Otcově vůli, a o nekonečném božském milosrdenství vůči bližnímu. Víra

zakořeňuje v našem srdci a v mysli pevné přesvědčení, že právě Lásky je jedinou vítězí silou nad zlem a nad smrtí. Víra nás vyzývá, abychom hleděli do budoucnosti s ctostí naděje a v důvěryplném očekávání, že vítězství Kristovy lásky dosáhne svého naplnění. Milosrdná láska (la carità) nás pak nechává vstoupit do Boží lásky (l'amore) projevené v Kristu, umožňuje nám osobním a existenciálním způsobem přilnout k úplnému a bezvýhradnému daru, jímž se Ježíš odevzdává Otci a bratřím. Tím, že v nás Duch Svatý rozlévá lásku, činí nás účastnými na samotné Ježíšově oddanosti – synovské vůči Bohu a bratrské vůči každému člověku (srov. Řím 5, 5).

Vztah, který existuje mezi těmito dvěma ctnostmi, je analogický ke vztahu mezi dvěma základními svátostmi církve – mezi křtem a eucharistií. Křest (sacramentum fidei) předchází eucharistii (sacramentum caritatis), ale je na ni zaměřen, protože ona utváří plnost křesťanské cesty.

Obdobným způsobem víra předchází lásku, ale prokazuje svou ryzost pouze tehdy, je-li láskou korunována. Všechno vychází z pokorného přijetí víry („vědět, že jsme Bohem milováni“), ale všechno musí dospět k pravdě lásky („umět milovat Boha a bližního“), která zůstane navždy jako dovršení všech ctností (srov. 1 Kor 13, 13).

Drazí bratři a sestry, v této postní době, kdy se připravujeme na slavení události kříže a zmrtvýchvstání, při níž Boží láska spasila svět a osvětila dějiny, přeji Vám všem, abyste tuto vzácnou dobu prožili obnovením víry v Ježíše Krista a abyste vstoupili do společenství jeho lásky k Otci a ke každému bratru a sestře, s nimiž se ve svém životě setkáváte. Proto povznáším k Bohu svou modlitbu a vyprošuji pro každého z Vás a pro všechna společenství Pánovo požehnání!

Ve Vatikánu 15. října 2012

Poznámka překladatele: V originálu jsou pro český výraz „láska“ používané termíny l'amore a la carità. První znamená Boží lásku, ten druhý spíše lidskou lásku, která se někdy překládá výrazem „charita“, což je ale oproti původnímu významu slova poněkud zužující. Text poselství pracuje s touto nuancí významového rozdílu mezi l'amore a la carità, která je do češtiny těžko přeložitelná. Proto je pro její lepší pochopení výraz la carità na některých místech (především tam, kde se blíží ekvivalentu „charita“) překládáno jako „milosrdná láska“, v závorce s odkazem na originální termín.

Příloha

[Poselství Benedikta XVI. k postní době.pdf](#)

Velikost

266.61 KB